

Poglavlje 41

Ἴσοκράτους Ἀρεοπαγιτικός 43–45

O tekstu

Ἀρεοπαγιτικός (*Areopaški govor*, sedmi po redu u zbirci od 21 sačuvanoga) Izokrat je sastavio najvjerojatnije 354. pr. Kr. U govoru, koji je i pohvalan i deliberativan, nostalgично i utopijski poziva na povratak demokraciji kakva je nekad bila, dok je, po Solonovim i Klistenovim odredbama, Atenom upravljalo areopaško vijeće te je grad bio sretan i uspješan. Uspoređujući sadašnji trenutak s prošlošću u javnome i vjerskome te privatnome životu, Izokrat se zalaže za umjerenu institucionalnu reformu – ni u duhu oligarhije, ni radikalno demokratski – kojom bi Areopag opet dobio političku moć (461. su Efijalt i Periklo ograničili djelokrug toga tijela na krvne delikte).

U odabranome odlomku Izokrat pokazuje kako je Areopag, kad je djelovao na svim područjima života, pozitivno utjecao i na odgoj omladine.

Pročitajte naglas grčki tekst.

Isocr. Areopagiticus 43–45

ἀπάντων μὲν οὖν ἐφρόντιζον τῶν πολιτῶν, μάλιστα δὲ τῶν νεωτέρων. ἐώρων γὰρ τοὺς τηλικούτους ταραχωδέστατα διακειμένους καὶ πλείστων γέμοντας ἐπιθυμιῶν, καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν μάλιστα παιδευθῆναι δεομένας ἐπιμελείαις καλῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ πόνοις ἡδονὰς ἔχουσιν· ἐν μόνοις γὰρ ἂν τούτοις ἐμμεῖναι τοὺς ἐλευθέρως τεθραμμένους καὶ μεγαλοφρονεῖν εἰθισμένους.

ἅπαντας μὲν οὖν ἐπὶ τὰς αὐτὰς ἄγειν διατριβάς οὐχ οἷόν τ' ἦν, ἀνωμάλως τὰ περὶ τὸν βίον ἔχοντας· ὡς δὲ πρὸς τὴν οὐσίαν ἤρμωπτεν, οὕτως ἐκάστοις προσέταπτον. τοὺς μὲν γὰρ ὑποδεέστερον πράττοντας ἐπὶ τὰς γεωργίας καὶ τὰς ἐμπορίας ἔτρεπον, εἰδότες τὰς ἀπορίας μὲν διὰ τὰς ἀργίας γιγνομένας, τὰς δὲ κακουργίας διὰ τὰς ἀπορίας· ἀναιροῦντες οὖν τὴν ἀρχὴν τῶν κακῶν ἀπαλλάξαι ᾤοντο καὶ τῶν ἄλλων ἀμαρτημάτων τῶν μετ' ἐκείνην γιγνομένων. τοὺς δὲ βίον ἱκανὸν κεκτημένους περὶ τὴν ἵππικὴν καὶ τὰ γυμνάσια καὶ τὰ κυνηγέσια καὶ τὴν φιλοσοφίαν ἠνάγκασαν διατρίβειν, ὀρῶντες ἐκ τούτων τοὺς μὲν διαφέροντας γιγνομένους, τοὺς δὲ τῶν πλείστων κακῶν ἀπεχομένους.

Analiza i komentar

Ἀπάντων μὲν οὖν
ἐφρόντιζον
τῶν πολιτῶν,
μάλιστα δὲ
τῶν νεωτέρων.

Ἀπάντων... τῶν πολιτῶν... τῶν νεωτέρων *genetivus memoriae (curae)* § 400.1

Ἄπάντων μὲν... μάλιστα δὲ τῶν νεωτέρων koordinacija parom čestica izražava blagi kontrast
 οὖν zaključno: „dakle...”, nadovezivanje na ono što je rečeno ranije
 ἐφρόντιζον subjekt su ranije spomenuti „naši predci” ἡμῶν οἱ πρόγονοι; rek-
 cija τινός; § 231

Ἐώρων γὰρ
 τοὺς τηλικούτους
 παραχωδέστατα
 διακειμένους
 καὶ πλείστων
 γέμοντας
 ἐπιθυμιῶν,
 καὶ τὰς ψυχὰς
 αὐτῶν
 μάλιστα
 παιδευθῆναι
 δεομένας
 ἐπιμελείαις
 καλῶν ἐπιτηδευμάτων
 καὶ πόνοις
 ἡδονὰς
 ἔχουσιν·
 ἐν μόνοις γὰρ ἂν τούτοις
 ἐμμεῖναι
 τοὺς
 ἐλευθέρως
 τεθραμμένους
 καὶ μέγα φρονεῖν
 εἰθισμένους.

- Ἐώρων § 327.3, za augment v. § 237.2; *verbum sentiendi* otvara mjesto i akuzativima (npr. τηλικούτους), ali i A+I (ἐμμεῖναι τοὺς... τεθραμμένους καὶ... εἰθισμένους)
- γὰρ uvodi objašnjenje: „naime...”
- τοὺς διακειμένους poimeničeni particip, složenica glagola κεῖμαι § 315.a, LSJ *διάκειμαι* A.II
- πλείστων... ἐπιθυμιῶν *genetivus copiae et inopiae* § 403
- γέμοντας § 231, rekcija τινός
- αὐτῶν posvojni genitiv § 393.1
- παιδευθῆναι § 296
- δεομένας glagol nepotpuna značenja otvara mjesto dopuni u infinitivu, LSJ δέω (B) A.II.1.b, § 232
- ἐπιμελείαις dativ sredstva ovisan o παιδευθῆναι § 414.1
- καλῶν ἐπιτηδευμάτων objektivi genitiv § 394
- πόνους ἔχουσιν dativ sredstva o παιδευθῆναι § 414.1
- ἔχουσιν § 327.13, § 231
- γὰρ uvodi objašnjenje: „naime...”
- ἂν čestica uz infinitiv u značenju potencijala § 489.b.6
- ἐμμεῖναι „ostati čvrst, ustrajan, postojan”; složenica glagola μένω § 325.7, § 270, § 268. Bilj. 1.; predikatni dio A+I
- τοὺς... τεθραμμένους poimeničeni particip, s. 118, perf. med. § 285; imenski dio A+I
- φρονεῖν § 243
- μέγα φρονεῖν LSJ φρονέω A.II.2.b
- εἰθισμένους § 275.1, § 236, ovdje otvara mjesto dopuni u infinitivu
- ἐμμεῖναι τοὺς... τεθραμμένους καὶ... εἰθισμένους § 491

Ἄπαντας μὲν οὖν
ἐπὶ τὰς αὐτὰς
ἄγειν
διατριβάς
οὐχ οἷόν τ' ἦν,

ἀνωμάλως
 τὰ περὶ τὸν βίον
 ἔχοντας·
 ὡς δὲ
 πρὸς τὴν οὐσίαν
 ἤρμοττεν,
 οὕτως
 ἐκάστοις
 προσέταπτον.

μὲν οὖν kombinacija čestica služi povezivanju s prošlim navodom i upućiva-
 nje na antitezu, Smyth 2901c

Ἄπαντας μὲν... ὡς δὲ πρὸς τὴν οὐσίαν... koordinacija rečeničnih članova pa-
 rom čestica

ἐπὶ τὰς αὐτάς... διατριβὰς atributni položaj § 207.2

ἄγειν § 231

ἦν § 315

οἶόν τ' ἦν otvara mjesto dopuni u infinitivu; LSJ οἶος III.2

ἀνωμάλως... ἔχοντας LSJ ἔχω B.II.2, s prilozima „biti”

τὰ περὶ τὸν βίον „životne okolnosti”

ἔχοντας § 327.13, § 231

ὡς... οὕτως „kako... tako...”; Smyth 2990: u poredbenim rečenicama ὡς čes-
 to dolazi u korelaciji s οὕτως

ἤρμοττεν LSJ ἀρμόζω II.2; § 231, § 235

προσέταπτον § 231, § 238; složenica τάσσω (atički τάττω)

Τοὺς μὲν γὰρ

ὑποδεέστερον

πράττοντας

ἐπὶ τὰς γεωργίας

καὶ τὰς ἐμπορίας

ἔτρεπον,

εἰδότες
 τὰς ἀπορίας μὲν
 διὰ τὰς ἀργίας
 γιγνομένας,
 τὰς δὲ κακουργίας
 διὰ τὰς ἀπορίας·
 ἀναιροῦντες οὖν
 τὴν ἀρχὴν
 τῶν κακῶν
 ἀπαλλάξουσιν
 ὄντο
 καὶ τῶν ἄλλων ἀμαρτημάτων
 τῶν
 μετ' ἐκείνην
 γιγνομένων.

Τοὺς μὲν... koordinacija će se nastaviti u sljedećoj rečenici: **Τοὺς δὲ...**
Τοὺς... πράττοντας poimeničeni particip, § 231, LSJ πράσσω A.II otvara
 mjesto priložnoj dopuni
γὰρ uvodi objašnjenje: „naime...”
ὑποδεέστερον prilog
ἔτρεπον § 231
εἰδότες § 317.4
τὰς ἀπορίας μὲν... τὰς δὲ κακουργίας koordinacija rečeničnih članova pa-
 rom čestica
γιγνομένας § 325.11
ἀναιροῦντες složenica αἰρέω § 327.1, § 243
οὖν zaključno: „dakle...”
τὴν ἀρχὴν τῶν κακῶν „izvor zala”
ἀπαλλάξουσιν kad infinitiv ima isti subjekt kao glavni glagol (ὄντο), nije
 ga potrebno navoditi; složenica glagola ἀλλάσσω, rekcija τινός; LSJ
 ἀπαλλάσσω A.II
ὄντο § 232; *verbum sentiendi* otvara mjesto dopuni u infinitivu

τῶν ἄλλων ἀμαρτημάτων *genetivus separationis* § 402.1

τῶν μετ' ἐκείνην γιγνομένων *prijedložni izraz i particip kao atributne oznake u atributnome položaju*, § 375

μετ' ἐκείνην *sc. τὴν ἀρχὴν*

γιγνομένων § 325.11

Τοὺς δὲ

βίον ἱκανὸν

κεκτημένους

περὶ τε τὴν ἵππικὴν

καὶ τὰ γυμνάσια

καὶ τὰ κυνηγέσια

καὶ τὴν φιλοσοφίαν

ἠνάγκασαν

διατρίβειν,

ὄρῳντες

ἐκ τούτων

τοὺς μὲν

διαφέροντας

γιγνομένους,

τοὺς δὲ

τῶν πλείστων κακῶν

ἀπεχομένους.

Τοὺς... *κεκτημένους* *poimeničeni particip*, § 274.4 (*izuzetci*)

δὲ *čestica označava nadovezivanje na prethodni navod*

ἠνάγκασαν § 267; *otvara mjesto dopuni u infinitivu*

διατρίβειν *περὶ τι*, LSJ s. v. A.II; § 231

ὄρῳντες § 243, § 327.3

τοὺς μὲν... τοὺς δὲ... *koordinacija rečeničnih članova parom čestica: „da jedni... a da drugi...”*

διαφέροντας *složenica φέρω*, LSJ *διαφέρω* A.III.4, § 327.5, § 231; *imenska dopuna uz γιγνομένους*

γιγνομένους § 325.11, § 232; glagol nepotpuna značenja upotrijebljen kopalativno, Smyth 917

τῶν πλείστων κακῶν *genetivus separationis* § 402

ἀπεχομένους složenica ἔχω, LSJ ἀπέχω A.II.2 reakcija τινος; § 327.13, § 232